

Zborový list

POPRADESKÝCH EVANJELIKOV

číslo III / 2010

MÁJ

RADOSTNÉ SRDCE JE DOBRÝM LIEKOM

Príslovia 17,22

Milí priatelia,

po chladných, zimných dňoch prichádzajú krásne, slniečkom prehriate dni. Príroda okolo nás ožíva, stromy sú odeté do nového lístia a kvety začínajú kvitnúť. Spev vtáčikov neutícha ani v noci. Naše dni sa oproti zimnému času citeľne predĺžili. Napriek všetkým zmenám okolo nás, my ľudia zostávame vo svojej podstate stále rovnakí. Tak ako ľudia kedysi, aj my prežívame radosť alebo smútok, nádej alebo beznádej, pokoj alebo nepokoj, nadšenie alebo znechutenie, tvoríme alebo odpočívame a pod. Je toho veľa, s čím sa každý deň stretáme - dobrého i zlého, toho, čo nás nadchne i poteší alebo čo nás pohorší a naplní smútkom. To poznal už staroveký mudrc. Poznal mnohé trápenia a bolesti ľudí. Preto hovorí - radostné srdce je dobrým liekom. Táto rada by mohla byť napísaná zlatým písmom na viditeľnom mieste v našich domácnostiach. Kto dokáže spočítať, koľko liekov sa užíva v našich domácnostiach, koľko smútku, apatie a únavy sme prichýlili pod svoju strechu. A mnohí zabudli, že máme dôvod na radosť. Radosť z toho, že Boh nám dal dar života, v ktorom môžeme poznávať Jeho lásku, že sa nám prihovára svojím slovom a hovorí do našej situácie. Dáva nám ľudí, ktorí nás milujú. Množstvom drobných darov obohacuje náš život. Ak si spočítame všetky dary, ktoré nám prinášajú radosť a veci, ktoré nás trápia, potom bilancia bude takáto:

Zborový list popradských evanjelikov. Pre vnútornú potrebu Evanjelického augsburského vyznania cirkevného zboru v Poprade, Námestie sv. Egídia 8/17, tel. farský úrad: 789 587 2. Zodpovedný redaktor: Dr. Libor Bednár - zborový farár, e-mail: ecavpp@stonline.sk, jazyková úprava: Zuzana Valeková, spolupráca: Ing. Zuzana Hybenová a Stanislav Račko. Grafická úprava: Samuel Bednár. Vydávanie zborového listu môžete podporiť milodarom. Ďakujeme.

---

dôvodov na radosť je viac ako dôvodov na smútok. To len ten starý Nepriateľ nám chce nahovoriť, že je to naopak. On je šikovný zlodej, ktorý nás okráda o radosť. Nedajme sa však okradnúť o radostné srdce, ktoré je dobrým liekom na všetky životné situácie.

*Dr. Libor Bednár
zborový farár*

LÁSKA SA ŠÍRILA SPOD TATIER

---

*Alžbeta Ondusková, členka MoS
ECAV CZ Giraltove (prevzaté zo štvrt-
ročníka MoSt 3/2010)*

Vďaka nášmu Nebeskému Otcovi, ktorý nás miluje večnou láskou a chce, aby táto láska mala miesto v našich srdciach.

Tí, ktorých spája láska Božia, tvoria Jeho ľud a túžia po stretnutí pri Jeho Slove. To bol aj dôvod, že sme sa v dňoch 12. až 14. marca 2010 opäť mohli stretnúť, tentoraz na konferencii MoS v Poprade. Bolo to po prvý raz, čo sme sa stretli na začiatku roka a nie ako doteraz, keď sme konferenciu MoS ECAV mávali ku koncu roka, a tak sme mali obavy, či nám pod krásnymi Tatrami nebude chladno. Ale zažili sme pravý opak. Zažili sme Božiu lásku v takej intenzite, že jej dotyky nás hriali a cítili sme sa ako v Božej oáze vzdialenej od sveta.

To, že sme mohli prijímať také požehnanie, malo viacej dôvodov. Už samotná téma konferencie „Milujeme Boha a žijeme s Ním“, napovedala aké bude jej zameranie. Prednášajúci vedeli o Božej láske nielen hovoriť, ale ako by ju aj sprítomnili. A my, poslucháči sme to (ako hladní a smäd-

ni) prijímali ako vzácny pokrm a boli ním obživení. Túto lásku bolo cítiť aj v ovzduší. Nemalú zásluhu na tom má hostiteľský zbor. Nielen čo sa týka hojnosti telesných darov, ale aj celková príprava a priebeh konferencie bol pokojný a vo vzájomnej bratsko-sesterskej láske. Verím, že táto konferencia bola už týždne dopredu pripravovaná na modlitbách množstvom členov MoS, takže dohľad nad všetkým mal náš Pán. Vďaka Mu za to a nech je Jeho meno oslávené. Aj touto cestou chcem vyjadriť poďakovanie hostiteľskému zboru, aby láska a štedrosť, ktorou nám slúžili, im v zbore nikdy nechýbala a Pán aby ich bohato žehnal. Aj doma si môžeme prednášky a referáty znovu vypočuť a zamýšľať sa nad nimi a prehľbovať naše poznanie vďaka nahrávkam brata Emila Kroczeke.

Našu vďaku si zaslúžia aj manželia Monika a Luboslav Beňovci, lebo oni, ako prví sa podieľajú na organizovaní či príprave konferencií MoS, ale i pobytu v Herľanoch. Oceňujeme už to, že prevzali a obohacujú vedenie po manželoch Emílii a Michalovi Hreškoch, na službu ktorých s láskou spomíname a tešíme sa z ich aktívnej

účasti i naďalej. Myslím si, že našu vďaku vedeniu najviac prejavíme tým, ak ich budeme na modlitbách v tejto službe podporovať a vyprosovať pre nich požehnanie u nášho Pána. Veď vieme, čím sú pre nás tieto stretnutia, ako sa na ne tešíme a aké nám to prináša požehnanie. Kiežby táto práca vzrastala.

Členovia MoS sa nestretávajú len raz ročne na konferencii, ale mávame aj regionálne a seniorátne stretnutia. V Prešove mávame stretnutie každú druhú sobotu v mesiaci. Doteraz bol vedúcim a naše stretnutia pripravoval brat farár Ján Velebír st. Keďže jeho vek a zdravotný stav mu už túto službu nedovoľujú vykonávať, odovzdal službu do mladších rúk. Za jeho dlhoročnú službu mu ďakujeme a nech sám Pán jeho službu zhodnotí a odmení.

Naším novým vedúcim MoS sa stal brat farár Ľuboš Činčurák z Chmiňanských Jakubovian. Napriek tomu, že má rodinku so štyrmi malými deťmi (aj najmladší, iba niekoľkomesač-

ný syn, sa už zúčastňuje našich stretnutí MoS), túto úlohu prijal a snaží sa v službe o duchovný rast našich členov.

Tešíme sa, že regionálnym vedúcim MoS sa stal brat farár Marek Cingel' zo zboru Richvald a veríme, že jeho duchovné dary obohatia naše stretnutia.

Žijeme v dobe, keď duchovný a mravný život upadá, a preto potrebujeme vodcov, pastierov, služobníkov Božích, ktorí by nás vodili na zdravé, zelené pastvy a k vodám osviežujúcim, ktorí sú ochotní oddane pracovať na Božom diele. Pán Boh im žehnaj!

POĎAKOVANIE

Zuzana Valeková, presbyterka a koordinátorka MoS ECAV Poprad

S milostivou Božou pomocou náš cirkevný zbor zložil veľkú skúšku, za ktorú považujem konanie 21. konferencie Modlitebného spoločenstva ECAV (MoS ECAV) 12. až 14. marca t. r.

Členky nášho zborového MoS sa každoročne zúčastňujú na takýchto konferenciách, lebo sú príťažlivé úžasnou atmosférou, v ktorej cítiť pôsobenie Ducha Svätého v bratsko-sesterskom spoločenstve modlitebníkov z celej našej vlasti.

Zatúžili sme preto aj my v Poprade

poslúžiť pri realizovaní takejto Bohu milej príležitosti, a po odsúhlasení predsedníctvom CZ, sme sa na ňu tešili a začali s prípravami v koordinácii s vedením MoS ECAV - bratom farárom Ľuboslavom Beňom z Rankoviec a bratom Mikulášom Liptákom z Kežmarku.

A ako to býva pri takýchto veľkých akciách, v prípravách nás prekvapili a možno aj vystrašili „problematické“ veci. Išlo o Božie dielo, a tak sme prosili Pána o pomoc a On ju, samozrejme, poslal - použil na to šikovnosť bratov a sestier nášho CZ. A tak chcem na tomto mieste poďakovať všetkým, ktorí akokoľvek „priložili ruku k dieľu“ až do takej miery, že sme mohli prijať len pochvalné reakcie na dobré podmienky, ktoré náš CZ pripravil počas celého priebehu konferencie.

Moje poďakovanie je „bezmenné“ preto, lebo, vďaka Bohu, zoznam by musel byť dlhý, a tiež nechcem ani náhodou na niekoho zabudnúť! A tak všetkým ochotným a láskavým sestram a bratom, ktorí nezostali ľahostajní k mojej prosbe o pomoc pri organizovaní konferencie, nech sám Pán Boh odplatí svojim hojným požehnaním.

O tom, že na „popradskej konferen-

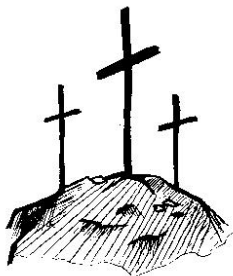
cii“ sa hostia cítili príjemne, svedčí aj na inom mieste uverejnený článok účastníčky konferencie sestry Alžbety Onduskovej z Giraltovec a pridávam aj úryvky z mejlovej korešpondencie s bratom seniorom SCEAV Tomášom Tyrlíkom, ktorý bol slávnostným kazateľom na službách Božích v našom chráme na záver 21. konferencie MoS ECAV:

(1) Pozdravuji vaše modlitební společenství a přeji vám Boží vedení a vytrvalost v modlitbách a přeji, aby ste mohli vidět a vnímat ovoce vašich vyslyšených modliteb. Jsem vděčný, pokud mohu aspoň trochu posloužit.

(2) Setkání na konferenci bylo pro mě vzácné. Vážím si lidí, kteří se modlí za své sbory, za mnohé problémy. Je to určitě vzácné a potřebné. Pán ať Vás provází svou milostí a požehnaním ve všem vašem konání.

(3) Přeji rovněž i já Boží blízkost v tomto čase předvelikonočním. Pán zemřel za naše hříchy a byl vzkříšen pro naše ospravedlnění. Bohu buď díky za ten nevystižitý dar.

(4) Prosím, pozdravujte srdečně vaše milé modlitební společenství, váš sbor i bratra faráře Bednára. V úctě Tomáš Tyrlík.

Mária Rázusová-Martáková

Teba vraj niet!

Vraj si len taký fantóm bledý,
pánsky bič na útlak pospolitej triedy,
Ty vraj len do tmy rútiš svet.

Bo človek nemá duše, nemá ducha,
len mechanika všetko ženie vpred.

Nie, Teba vraj niet!

Pravdou je len to, čo chápú zmysly moje.

Kristus a Ty? Všetko iba tmou je,
a vaša náuka svet nevytiahne z biedy.

Dávno ho popreli mnohé vykopávky,
i sama zem, stará milióny liet.

Nie, Teba niet!

Ja viem... I zarážam svoj krok kade-tade
po lúkach zelených, po mladuškom sade,
kde višňa vyhnala prvý mliečny kvet.

Ach, kto ťa stromček môj, vystavil tak umne?

A z višne vonia, vonia med...

Nie, Teba niet!

A padá tma. Snívam hľadiac na nebesia...

Kto znáš ich tajomstvo? Tisíc svetov skvie sa,
závratnou rýchlosťou sa ženú vpred.

Som ako v chráme. Či divom sa ti nezdá,

že naša zem je práve taká hviezda,

čo nikdy nezmyli svoj nádherný let?

Vraj, Teba niet! Tak nech Ťa niet!

A predsa všetka vtač, všetky tvory zeme,
každý kvet, strom a byl, každý plod a semä,
a všetok vzduch sa skvie veľkou slávou Toho,

čo skrytý, tajomný, nepoznaný mohol
stvorit' ten div, ten čarovný svet!

Teba vraj niet!

Ale ja dušu v sebe cítim,

ja viem, že nekončím život týmto žitím,

že musím dosiahnuť svojich mét!

Preto sa bijem a neustúpim z boja,

kým s Tebou nesplynie smutná duša moja,

Ty, Bože, pravdy večný stred!

*28. júna 2010 uplynie od narodenia poetky Márie Rázusovej-Martákovej 105 rokov.
Vďaka Ti, Pane, za jej poéziu.*

Stano Račko

Čo je dobré, čo zlé? Uvažujeme niekedy nad tým? Na začiatok uvediem jednoduchý príklad: Šofér, ak šoféruje, by si nemal sadnúť za volant, ak predtým vypil alkohol. Pilot, ak riadi lietadlo a nemôže bezpečne pristáť, nemal by za žiadnych okolností pristávať tam, kde to nie je možné. Človek, ktorý má schopnosť rozoznať čo je správne a čo nie, si vyberie práve to zlo? Veď je to rovnaké, ako keby som videl jediný most široko-ďaleko a potreboval sa dostať stoj čo stoj na druhú stranu za každú cenu, hoci by mi bolo jasné, že most po ktorom mám prejsť, je v takom stave, že každú chvíľu spadne... Oplatí sa riskovať? Zaplatiť tým najdrahším čo mám - svojím životom?

Prečo si niekedy vyberieme zlo a cestu plnú nástrah, prečo si nespomenieme na múdreho muža podľa Mt 7,24-27: „Každý, kto počúva tieto moje slová a plní ich, podobný bude múdremu mužovi, ktorý si postavil dom na skale. A prišiel prívál, privalili sa rieky, strhli sa vetry, oborili sa na ten dom, ale nepadol, lebo bol na skale založený. A každý, kto počúva tieto moje slová a neplní ich, podobný bude mužovi-bláznovi, ktorý si postavil dom na piesku. A prišiel prívál, privalili sa rieky, strhli sa vetry, narazili na ten dom, i padol a jeho pád bol veľký.“ Aj títo dvaja sa rozhodovali medzi dobrou a zlou voľbou. Jeden počúval a plnil Jeho slová, druhý nie!

Denne sa rozhodujeme, robíme jedno rozhodnutie za druhým. Už ráno, keď vstaneme, rozhodujeme sa čo si obliecť. Aj to je rozhodnutie. Počas dňa robíme nespočetné množstvo rozhodnutí či volieb a ani si to niekedy neuvedomujeme. Večer, skôr než sa uložíme do postele, sa opäť rozhodujeme: mám ešte pozeráť televízor, tráviť čas pri počítači, čítať knihu, pomodliť sa alebo ísť rovno spať? Neustále sa rozhodujeme, čo budeme robiť, ako to urobiť, kedy to dokončiť a podobne. Existujú v našom živote určité dôležité voľby, pred ktorými z času na čas stojí, alebo stál, každý z nás. Rozhodnutie sa pre kariéru, povolanie, rozhodnutie sa pre partnera, s ktorým chcem kráčať životom, rozhodnutie nielen žiť, ale aj konať ako skutočný kresťan.

Medzi rozhodnutiami, ktoré v živote urobíme, nezabúdajme na najdôležitejšie: rozhodnúť sa pre život a skutky Božích detí v spoločenstve nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Naše rozhodnutia sú akýmsi vyjadrením orientácie nášho života. Mali by sme vedieť čo chceme. Môžeme stratiť najlepšie roky svojho života, ak budeme žiť len v nejakých ilúziách plných emócií a dojmov, než keby sme mali jasné priority, hodnoty a ciele. Z času na čas zvykneme obzrieť sa za sebou, prehodnotiť čo sme urobili, pýtať sa, či sme sa rozhodli dobre...

Nadobudnuté majetky, materiálne veci, sláva, osobné úspechy a často i moc nad inými nám budú nanič, ak

zabudneme na lásku, pokoru, oddanosť Bohu. Čo nám prinesie uspokojenie na konci nášho života, na prahu odchodu z tohto krátkého výletu na zemi? Dobre prežitý život, život v Jeho náručí, kde smrť je vykúpením, bude naša najväčšia útecha. Maj na pamäti, brat a sestra, že ak nevieš kam ideš, nikdy sa tam nedostaneš. Že hoci aj bežíš tvrdo a rýchlo ale ak stratíš svoj cieľ, ak bežíš zlým smerom a ešte aj

niekde zabočíš na nesprávnom mieste - tak nielenže nezvítaziš, ale nebudeš ani na trati, ktorá vedie k cieľu.

Takže na záver: obnovuj si svoju lásku k tej jedinečnej cestičke života, ktorú pre teba vybral Boh vo svojej nesmiernej osobnej láske. Obnovuj si svoju lásku k Bohu, lásku k svojmu Pánovi. Jeho láska, ktorá nemá konca, nech nám je všetkým daná nielen v dobrých, ale i v ťažkých chvíľach!

... ALE KRISTUS VSTAL Z MŔTVYCH!

Michal Slavka; z časopisu Cestou svetla, apríl 2010, spracovala Soňa Slavová

Najpamätnejší deň ľudstva je „prvý deň po sobote“, teda Veľkonočná nedeľa. To je „hapax legomenon“ histórie, to znamená, že takýto deň je len jeden jediný, že nebol nikdy predtým a ani už viacej nebude.

Je to deň najsmutnejší a najradostnejší v jednom. Smutný bol preto, že sa vážne zdalo, že svet zostal bez Krista. Keď Kristus odíde zo života človeka, je to tragédia. Ale najtragickejšie je, keď sa človek dostane pod vládu svojho a Božieho protivníka... Sám už do večnosti nikdy nepotrafí, lebo večnosť je spoločenstvo s Bohom. Kto nechodí s Bohom, nie je ani na ceste do večnosti. „Prvý deň po sobote“ bol však aj najradostnejším dňom, pretože sa vtedy zrodila iskra vzkriesenia Pánovho – základ večného života každého, kto verí a miluje Pána.

Tento nenahraditeľný deň, jediný

deň, v lexiku dostal svoje meno s prijatím kresťanstva v slovanskom národe – v národe ruskom, ktorý ho niesol stáročia ako Boží div.

Ruský národ zachoval slovo „ВОСКРЕСЕНИЕ“ (čítaj „voskresenie“) = VZKRIESENIE, ako pomenovanie pre nedeľu. To slovo vydržalo v kalendári a v literatúre aj za oných 70 temných rokov (1917 – 1987) a zostalo nedotknuté. Zostalo aj ako nápis nad vchodom do chrámu sv. Izáka v Petrohrade, kde stojí zlatými písmenami: „Slovo nášho Boha zostáva na veky“ (Iz 40:8).

Slová dobré a pravdivé sú silnejšie ako kamenné hrady a pevnosti, a neďbajú na uznesenia, vyhlášky... Takým je aj slovo „voskresenie“ – vzkriesenie. Toto slovo sa v rôznych obmenách pripomína na 94 miestach Novej zmluvy. Jeho význam je pre nás nezameniteľný. Vzkriesenie Pána Ježiša má pre nás význam večného života, lebo je napísané: „Ja som vzkriesenie i život, kto verí vo mňa, bude žiť, aj keby umrel.“

(J 11:25) a „Boh vzkriesil Pána a vzkriesi aj nás svojou mocou“ (1 Kor 6:14; 1 Kor 15:23).

Naše spasenie podľa Písma je založené na dvoch pilieroch, ktoré stoja na jednom základe – na Jeho vykupiteľskej smrti (1 Kor 15:3 a 2 Kor. 5:15) a na Jeho vzkriesení.

Oba tieto piliere tvoria jednotu ako zrnko, ktoré zasiat umiera, aby pod dotykem Božieho slnka vstalo z mŕt-

vych a žilo nový život. Toto porovnanie, tento symbol či alegória, názorne ukazuje potrebu smrti a zmŕtvychvstania Pána Ježiša Krista.

V našom živote musí tak byť, že sa v ňom odzrkadľuje a plní slovo, ktoré Boh sám vyriekol ako epilóg svetového diania vôbec: „Stalo sa! Ja som Alfa i Omega, počiatok i koniec. Ja dám žíznivému zdarma z prameňa vodu života...“ (Zj 21:6)

GIDEONCI

Vladimír Čistecký

Gideonci sú pracovníci kresťanskej svetovej spoločnosti Gideon, ktorej cieľom je získavanie ďalších ľudí pre Pána Ježiša. Deje sa to predovšetkým cez rozširovanie Biblií v rôznych verejných zariadeniach, ako sú napríklad školy, hotely, nemocnice a cez osobné svedec-

tvo členov spoločnosti. Toto spoločenstvo vzniklo v Spojených štátoch amerických v roku 1899. Za dobu vyše sto rokov sa rozdalo zdarma viac ako 1,5 miliardy Biblií v 191 krajinách sveta. Na Slovensku má táto spoločnosť svojich pracovníkov, ktorí prispievajú k šíreniu evanjelia, od začiatku deväťdesiatych rokov.

ODKRÝVANIE SVETA BIBLIE – STARÝ ZÁKON

Jacques Musset

(výber, pokračovanie 2. časť)

Dom. V hebrejčine to isté slovo označuje dom aj rodinu – domov. Základy spočívali na skale. Strecha bola rovná, z hliny a vetiev. V lete sa na nej dalo spať a oddychovať na čerstvom vzduchu. Vychádzalo sa na ňu aj vonkajším schodiskom. Dlážka bola často z udupanej hliny. Nad vchodovými dverami bola zavesená mezuzá – puzdro s kúskom pergamenu a s dôležitým úryvkom zo zákona: „Počuj, Izrael! Hospodin, náš Boh, je jediný Hospodin! Milovať budeš Hos-

podina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou.“ (5M 6:4-5).

Jedlo. Strava pozostávala z dvoch hlavných jedál za deň, a to napoludnie a po západe slnka. Raňajky boli skromné: krajec chleba a zopár olív. Za čias patriarchov a kočovných kmeňov bola strava veľmi jednoduchá, primitívna: šošovica, bôb, pražené zrná, mliečne výrobky a opekané mäso. Jedli sa zo spoločnej misy, pričom konzumenti sedeli sa na zemi. Po osídlení v Kanaáne stravovanie v bohatých domoch zdokonalili do takej miery, že si od prorokov vyslúžilo odsúdenie: „Beda tým, čo vy-

lihujú na posteliach zo slonoviny a na svojich lôžkach sa vystierajú, jedia jahňatá zo stáda a teľce zo stajní; ... ktorí pijú víno z čiaš, najjemnejším olejom sa natierajú,...“ (Amos 6:4 a 6).

Soľ. Soľ mala v stravovaní, ale aj v spoločenskom a náboženskom živote Izraela dôležité miesto. Používala sa na ochutenie a na konzervovanie potravín, pridávala sa do krmiva a treli ňou novorodencov. Soľou sa posýpali obeť a používala sa aj na znak trvanlivosti pri uzatváraní dohôd – ako soľ zmluvy. Mŕtve more je nevyčerpatelným zdrojom soli.

Čisté a nečisté zvieratá. V Biblii sa uvádza, čo Boží ľud môže jesť a čo nescie. (3M 11) Čo je dovolené: prežívavce s rozdvojeným kopytom (napr. vól a baran); všetky vodné živočíchy s plutvami a šupinami; vtáky, okrem zakázaných; z hmyzu rôzne druhy kobyliek, ktoré sa jedia pečené, varené alebo sušené, či pomleté na múčku, z ktorej sa vyrábajú posúchy bohaté na proteíny a kalórie. Čo je zakázané: mäsožravce, ktoré v teplom podnebí prenášajú nákazy a ich mäso sa rýchlo kazí; ošípané, lebo v ich mäse sa nachádzajú parazity, najmä ak sa dobre neuvarí; morské živočíchy bez plutiev a bez šupín, lebo môžu spôsobiť otravu; „Všetko, čo vo vode nemá šupiny ani plutvy, bude vám oškľivosťou.“ (3M 11:12); napokon myši, krty, jašterice, chameleóny a žaby, červy a dravé vtáky. Jesť konské alebo bravčové mäso pre žida znamenalo popierať izraelský zákon.

Oblečenie. Šaty vyrábali z ovčej vlny alebo kozej srsti. Bohatí si mohli dovoliť ľan aj hodváb. Až do 6. st. pred Kr. bola bavlna neznáma. Hebreji sa obliekali do dlhej košeľe – tunika, ktorá

u mužov siahala po kolená a u žien po členky. Pri chôdzi a pri práci si ju sťahovali opaskom a podkasávali. Opasok bol z látky a do jeho záhybov si ukladali peniaze. Na tunike sa nosil plášť – veľký kus látky s otvormi pre hlavu a ruky. Hlavu si pokrývali kusom látky zvinutej do turbana alebo voľne splývajúcim na plecía a upevneným šnúrkou.

Peniaze. V Izraeli sa peniaze objavili až v 7. st. pred Kr. Predtým sa obchodovalo výmenným spôsobom, tovar za tovar. Vymieňali sa najrozličnejšie tovary (kozy, ovce, šperky, drevo, potraviny). Postupne sa na platenie začali používať vzácne kovy – zlato, striebro, meď). Zároveň sa ustalovala ich hmotnosť aj hodnota, čo vysvetľuje, prečo sa niektoré peniaze volajú rovnako ako jednotky hmotnosti. Peniaze sa začali používať aj z istej pohodlnosti. Je predsa jednoduchšie prenášať peňaženku ako tovar na výmenu. Sikel a mina boli strieborné peniaze, talent bol zlatý peniaz. Nezištné požíčkovanie: „Ak požičiáš peniaze niekomu z môjho ľudu, chudobnému, ktorý je pri tebe, nechovaj sa k nemu ako úžerník, nerátaj mu úroky.“ (2M 22:24) Spôsob poistenia: „Ak by poklal otroka alebo otrokyňu, majiteľ nech dá jeho pánovi tridsať šekelov striebra a vól nech je ukameňovaný.“ (2M 21:32)

Merné jednotky. Jednotky dĺžky sa určovali podľa ľudského tela: palec = 1,875 cm (dĺžka palca); dlaň = 7,5 cm (šírka dlane); piad' = 22,5 cm (vzdialenosť medzi rozťahnutými prstami od palca po malíček); lakeť = 45 cm (vzdialenosť od laktá po koniec prostredníka). Objemové jednotky sú rozdielne pri tekutinách: 1 bat = 22,9 l (olej, víno) a pri sypkých látkach: 1 éfa (obilniny – pšenica, jačmeň). „Nedopúšťajte sa bezprávia

pri súde, pri závaží ani pri dutej miere. Majte správnu váhu, správne závažie, správnu éfu, správny hín; ja som Hospodin, váš Boh, ktorý som vás vyviedol z Egypta.“ (3M 19:35-36).

Sviatky. Sviatky sa ohlasovali šofarom – baraním rohom.

Pascha – Veľká noc, alebo sviatok nekvasených chlebov – začiatok apríla. Je to najväčší sviatok. Biblickí muži aj ženy oslavovali svoje vyslobodenie z egyptského otroctva. Počas slávnostnej hostiny v rodine jedli veľkonočného baránka a nekvasené chleby, ako pamiatku na predkov, ktorí na úteku nemali čas nechať cesto vykvasiť.

Letnice – slávnosť žatvy, alebo sviatok týždňov – koniec mája. Biblický ľud ďakoval Bohu za úrodu. Tento sviatok sa slávil sedem týždňov, čiže 50 dní, po Veľkej noci a preto sa volá aj Pentekostes, čo v gréčtine znamená 50.

Nový rok –alebo sviatok trúb – polovica septembra. V tento deň sa konali slávnostné obete a začínalo sa prípravné obdobie na sviatok zmierenia, ktorý bolo 10 dní neskôr.

Deň zmierenia – koniec septembra. Ľud prosil Boha o odpustenie. V ten deň vyhnali do púšte capa ako symbol hriechov celého národa.

Sviatok stánkov – alebo sviatok obe račiek – začiatkom októbra. Ďakovali za ovocie, olej a víno. Slávnosť trvala sedem dní a Izraelčania za ten čas bývali pod stánkami na pamiatku pobytu svojich predkov v púšti.

Sviatok očistenia chrámu – začiatok decembra. Tento sviatok pripomínal deň, keď bol Boží chrám oslobodený od dobyvateľa a obnovili v ňom Bohoslužby. Stalo sa to v roku 165 pred Kr., po veľkom znesvätení Antiochom IV. Epi-

fanom.

Sviatok Purim – začiatkom marca. Je to akýsi karneval, na ktorom sa hojne obdarúva. Purim znamená osud. Nepriateľ bol osudom predurčený na to, aby v stanovený deň zničil Židov. Pán ich však zachránil.

Hudobné nástroje. Galilejské more svojím tvarom pripomína lýru. Preto ho nazývajú aj Kinnereth (Lýra). Hudba a tanec mali dôležité miesto pri obradoch. Spievali spoločne (zbor) aj jednotlivci. „Haleluja! Chváľte Boha v Jeho svätyni, chváľte Ho na Jeho mocnej oblohe! Chváľte Ho pre Jeho hrdinské skutky, chváľte Ho pre Jeho nesmiernu veľkosť! Chváľte Ho zvukom trúby, chváľte Ho harfou, gitarou! Chváľte Ho bubnom v chorovode, chváľte Ho strunami a píšťalou! Chváľte Ho hlasným cimbalom! Chváľte Ho zvučným cimbalom! Všetko, čo dýcha, nech chváli Hospodina! Haleluja!“ (Žalm 150)

Sabat (sobota). Sobota je siedmy deň v týždni, nepracuje sa. Sabat sa začína v piatok večer. „Zachovaj deň sviatočného odpočinku a svät ho, ako ti prikázal Hospodin, tvoj Boh.“ (5M 5:12). Je to sviatočný a modlitebný deň. Každý si oblečie najkrajšie šaty. Za rodinným stolom sa spoločne zje to, čo pripravili v predchádzajúci deň.

Sabatický rok. Každý siedmy rok je rokom odpočinku pre zem. Polia sa nechávali ležať úhorom a čo sa urodilo, ostalo pre chudobných.

Synagóga. V synagóge sa schádza židovská pospolitosť na štúdium Biblie a na modlitby. V Biblii sa za jediné miesto na uctievanie, obete a prosby pokladá Jeruzalemský chrám. No ľudia, ktorí bývali ďaleko od Jeruzalema, si postupne, najmä od 6. st. pred Kr.,

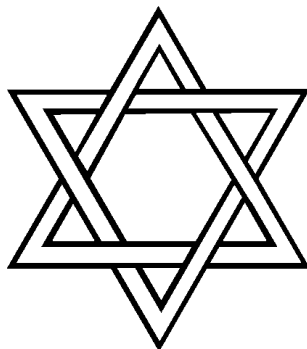
zvykali zhromažďovať sa v sobotu na štúdium Zákona (Tóry) a na spoločné modlitby. Tento zvyk sa rozšíril všade, dokonca aj v Jeruzaleme. Na čele synagógy stojí rada starších, spomedzi ktorých sa volí predstavený synagógy, poverený vedením obradov (on určuje, kto bude odriekať modlitby a čítať vybrané texty). Podľa tradície sa prvenstvo vo verejnom čítaní Zákona pripisuje židovskému zákonníkovi, Ezdrášovi, niekedy okolo r. 445 pred Kr. (Ezd 7 a 8 kap.)

Jeruzalem. Jeruzalem znamená „mesto pokoja“. Z malého mestečka, učupeného na strmom kopci Sione, Dávid urobil hlavné mesto svojho kráľovstva okolo roku 1000 pred Kr. Jeho syn Šalamún ho zväčšil, okrášlil a vybudoval múr. Majstrovským dielom kráľa Šalamúna je veľkolepý chrám, ktorý dal postaviť pri svojom paláci. „Nech sa mi jazyk prilepí o dšasná, ak sa nebudem rozpomínať na teba, ak nevyvýšim Jeruzalem za vrchol svojej radosti!“ (Ž 137:6). Počas celého roka žilo v meste niekoľko tisíc ľudí. Veľa z nich pracovalo v službách chrámu. Na tri najväčšie sviatky – Veľkú noc, Letnice a Sviatok stánkov – prichádzali zovšadiaľ do Jeruzalema tisíce pútnikov. V roku 586 pred Kr. mesto dobyl a zapálil babylonský kráľ Nabúkadnecar. Obyvateľov odviekli do Babylona. Po 50-tich rokoch sa vrátili nazad. S veľkou námahou znovu postavili Jeruzalem. Vybudovali aj chrám, ale už nie v takej nádhere ako prvý. Okolo mesta postavili pevné hradby. Jeruzalem je miesto stretávania sa všetkých Židov.

Chrám. V strede Jeruzalema stojí Pánov chrám. Podľa Biblie to je príbytok Boha, uprostred svojho ľudu a národov. „Potom sa postavil Šala-

mún pred Hospodinov oltár pred celým zhromaždením Izraela, vystrel dlane k nebu...“ (1Kr 8:22) Každý deň a na veľké sviatky sa v chráme modlí, páli sa kadidlo a plody úrody, na oltári sa obetujú zvieratá, najčastejšie baránky. Veriaci tým naznačujú, že Bohu dávajú to, čo je pre nich najcennejšie. V histórii boli vlastne tri chrámy: Prvý postavil kráľ Šalamún v 10. st. pred Kr. O štyri storočia neskôr, v r. 587 pred Kr., ho zničil babylonský kráľ Nabúkadnecar. Druhý postavili v r. 515 pred Kr. Stavbu tretieho začal v r. 20 pred Kr. Herodes Veľký. Práce trvali 80 rokov a tento chrám zničili Rimania v r. 70 po Kr.

Obete. Zápalná obeť (holokaust) – obetný dar (časť úrody alebo zviera) sa celý spáli na oltári (na nádvorí pred chrámom), na znak úplného darovania Bohu. Obeť zjednotenia alebo pokoja – časť obetného daru sa spáli na oltári. Zvyšok si rozdelia kňazi a tí, čo obetujú na znak zjednotenia s Bohom. Obeť za hriechy – koná sa slávnostne na Sviatok zmierenia.

Mária Krajniaková

Pod týmto heslom sa 6. marca t. r. konala v Liptovskom Mikuláši konferencia „Misie na Níle“, na ktorej som sa s ďalšími sestrami zúčastnila aj ja. Misia na Níle je nezávislá misijná organizácia so sídlom vo Švajčiarsku. Sprostredkuje sociálnu, medicínsku, vzdelávaciu, výchovnú a duchovnú pomoc. Jej cieľom je, popri týchto aktivitách, prinášať evanjelium a privádzať ľudí k poznaniu Ježiša Krista a k viere v Trojjediného Pána Boha. Svoju činnosť vykonáva v šiestich štátoch Afriky pozdĺž rieky Níl. Sú to štáty: Egypt, Sudán, Eritrea, Etiópia, Tanzánia a Kongo.

Na konferencii boli prítomní pracovníci Misie zo Švajčiarska, pracovníci priamo z Afriky, ďalej študenti Biblickej školy a mládežníci zo Starej Turej. Konferencia sa začala pobožnosťou a modlitebným stíšením a pokračovala referátmi o práci v jednotlivých krajinách. Všetko bolo zdokumentované videoprojekciou. Práca akéhokoľvek druhu je ťažká, namáhavá a pracovníci musia prinášať veľké obete. Sú pre túto prácu zapálení a robia ju s veľkou láskou. Prosia nás o modlitby, aby s Božou pomocou mohli všetky prekážky prekonať.

Náš cirkevný zbor, cez Spoločenstvo evanjelických žien, je do pomoci v tejto neľahkej práci zapojený materiálne aj finančne. Popri tejto práci, o ktorej ste boli už viackrát informovaní (pletenie svetríkov, zhotovovanie prikrý-

vok, obväzov), sme boli požiadaní o pomoc pre školu v Eritrei v meste Adi Quala. Táto škola má 1 200 žiakov, ktorí sa učia vo veľmi skromných podmienkach. K našim školám je to veľmi ťažko prirovnať. Napriek tomu, deti tam chodia s radosťou. Pre úplnosť, vyučovanie začínajú na školskom dvore spevom, modlitbami a čítaním Božieho slova. Prosili nás o pomoc pri získaní písacích potrieb (perá, ceruzky, pastelky) a taktiež aj rozprávkových knižiek v anglickom jazyku (úradná reč je tam angličtina). Chceli by sme pomôcť milodarmi, ktoré darcovia môžu odovzdať vo farskej kancelárii alebo sestre Hybenovej. Členovia nášho zborového spevokolu a členky MoS už koncom marca začali tzv. „desať i viac centovú zbierku“ na každom svojom stretnutí. Zbierku chceme organizovať do konca mája.

Po vypočutí všetkých referátov sa hlboko skláňame pred prácou tých pracovníkov, ktorí svoj život zasvätili tejto práci. Ľudia v krajinách Nílu potrebujú mnoho, ale hlavne: potrebujú poznať Ježiša Krista a jeho lásku a o to pracovníkom Misie na Níle hlavne ide.

„O Jeho sláve rozprávajte medzi pohanmi, o jeho divných skutkoch medzi všetkými národmi.“ Žalm 96:3

PRIPRAVUJEME

---

9. mája, t. j. v druhú májovú nedeľu si v priebehu Služieb Božích pripomenieme Deň matiek a rodiny. Po ich skončení predsedníctvo cirkevného zboru a členky Spoločenstva evanjelických žien pozývajú všetkých na malé pohostenie do zborovej miestnosti.

30. mája o 17:00 hodine bude v našom chráme slávnostný koncert zborového spevokolu a jeho sólistov pri príležitosti 175. výročia posvätenia popradského chrámu Božieho. Pozývame všetkých milovníkov zborového nábožného spevu a hudby.

RANNÁ MODLITBA

Dal si mi, Bože, nový deň, nepopísaný, čistý list. Než prvý riadok napíšem, chcem sa Ti v úcte pokloniť. Prosím Ťa vrúcne, daj mi síl, by som ho dobrom naplnil. Keď prídem večer za Tebou, k nohám Ti zložiť prešlý deň, chvieť sa pred Tvojou velebou budem, či azda nebudem? Kde vezmem sme-

losť, odvahu, keď položíš ho na váhu? Dal si mi, Bože, nový deň, prosím Ťa vrúcne, daj mi síl, nech k Tebe večer neprídem, že som ho hriechne premárnil.

Nech Tvoja milosť nesmierna, vedie ma cestou tohto dňa.

JUBILANTI CZ

Máj

Klug Emil	7.5.
Božoňová Anna	11.5.
Griger Ľubomír	15.5.
Miháliková Mária	16.5.
Ferianček Ľubomír	18.5.
Gajdošová Zuzana	19.5.
Švačeková Zuzana	22.5.
Barlák Ján	22.5.
Bugár Ján, Ing.	22.5.

Jún

Bittová Edita	5.6.
Comisová Alžbeta	9.6.
Endreszová Elena	19.6.
Žák Štefan	20.6.
Lichvárová Anna	24.6.
Lučanský Ján	24.6.
Bobovský Rudolf	26.6.
Horvay Peter	29.6.

ZÁSADY KREŠŤANSKÉHO ŽIVOTA

Menej vzdychaj, viac spievaj,
menej k zemi, viac k nebu sa dívaj,
menej sa hnevaj, viac sa modlievaj,
menej plánuj, viac podnikaj,
menej s ľuďmi, viac s Bohom počítaj,
menej rozkazuj, viac blížnym slúž,
menej hovor o láske, viac miluj,
menej vyčítaj, viac povzbudzuj,
menej sľubuj, viac spĺňaj,
menej nariekaj, viac Bohu ďakuj,
menej pochybuj, viac dôveruj,
menej posudzuj, viac potešuj,
menej vrav, viac uvažuj,
menej sa vyhrážaj, viac odpúšťaj,
menej ber, viac dávaj,
menej kritizuj, viac pomáhaj,
menej o telesnú, viac o duchovnú krásu dbaj,
menej sa chváľ, viac činom dokáž,
menej o terajšie, viac o večné bohatstvo sa staraj.
Kto takto koná, vždy bude šťastný.
A nielen deň sviatočný, ale celý jeho život bude krásny.

MODLITBA PRI ŽIVOTNOM JUBILEU

Jiří Příbyl

V živote človeka sú chvíle, keď má chuť či potrebu zastaviť sa a premýšľať, hodnotiť alebo len tak zaspomínať. Dožil som sa sedemdesiatich rokov – pre niekoho staroba, pre mňa vyšší vek. Tak to cítim, a preto sa chcem poďakovať predovšetkým všemohúcemu Bohu, že mi doprial zdravie a silu, aby som bol prospešný rodine i cirkevnému zboru.

Ďakujem Pánu Bohu, že mi dovolil stať po boku mojej manželky a že

nás oboch sprevádza viac ako 46 rokov. Stál pri nás, keď bolo nebo jasné, ale pomáhal nám aj keď sa obloha zatiahla, a tak sme, s pevnou vierou vo všemohúceho Boha, prekonalí všetky prekážky a útrapy.

Ďakujem Ti, Bože, za život našich dcér, zaťov a vnúčat, ktorí nezabúdajú na nás rodičov a každý piatok sa s nami stretávajú v „rodnom hniezde“.

Ďakujem Ti, Pane Bože, i za mojich rodičov a ďalších členov rodiny, ktorí nás už predišli do večnosti a dopraj im veniec večnosti v Tvojom kráľovstve.

Prosím Ťa, Pane Bože, žehnaj mi i v ďalších dňoch života, ktoré si mi pripravil. Prosím o pomoc, silu a zdravie,

aby som mohol byť prospešný rodine i cirkevnému spoločenstvu sestier a bratov – v mene Ježiša Krista. Amen.

UDALOSTI V CZ

---

21. konferencia MoS ECAV

Už od začiatku marca náš CZ žil pripravami ako čo najlepšie zabezpečiť priebeh 3- dňovej konferencie Modlitebného spoločenstva ECAV, ktorá sa prvýkrát konala v našom CZ. Hlavná téma konferencie „Milujeme Boha a žijeme s Ním“ oslovila našich cirkevníkov a mnohí prispeli svojou troškou k jej dobrému priebehu. V prvom rade to boli modlitby s prosbou o pomoc a požehnanie konferencie. A modlitby boli vypočuté, Pán Boh požehnával, pridával ochotné srdcia i ruky na pomoc zo strany bratov i sestier. Nebol nik, kto by otáľal s pomocou – ani v takých chvíľach, ako nastala v piatok, keď miestnosť, kde sa konferencia mala konať, bola uvoľnená len 30 minút pred jej začiatkom. Naši ochotní bratia a sestry všetko dokázali za túto krátku dobu pripraviť tak, že konferencia mohla v plánovanom termíne začať. Rovnako to bolo aj s vypratáním miestnosti po skončení konferencie.

Za všetko sme mohli Pánu Bohu ďakovať – i za to, že účastníci konferencie neboli nasýtení len po telesnej stránke, ale najmä, bohato nasýtení duchovne. Božiu lásku bolo cítiť medzi všetkými aj vo vzájomných bratsko-sesterských vzťahoch. Želáme si, aby táto Božia láska, prítomná počas celého priebehu konferencie, natr-

valo zostávala aj v našom cirkevnom zbore.

Veľký piatok

Chrám Boží je takmer zaplnený tými, ktorí z úcty k veľkému Božiemu dielu prišli na Služby Božie. Pašiové deje sprítomňujú posledné chvíle utrpenia a smrti nášho Vykupiteľa Ježiša Krista. Konečne zvolal Ježiš silným hlasom: „Otče, do Tvojich rúk porúčam svojho ducha. A keď to povedal, nakloniac hlavu odovzdal ducha Bohu.“ Aj oltárny obraz nášho chrámu nám sprítomňuje ukrižovaného Krista a pieseň Golgota, v podaní sestry A. Lichvárovej, nás preniesla na Golgotu, pod kríž, k plačúcim ženám Márii Magdaléne, Márii, matke Jakuba Malého a Salome, matke synov Zebedeových.

Potom je už samozrejmé pokľaknúť pod kríž – k oltáru, vyznať svoje hriechy, úprimne prosiť o ich odpustenie a prijať dary tela a krvi Pánovej vo forme posväteného chleba a vína. Nech sa toto všetko dotkne našich srdc, všetkých, ktorí prijali sviatosť Večere Pánovej v tejto vzácnej pôstnej dobe a ktorí od oltára odchádzali ako omilostení hriešnici. Nech má Pán Ježiš v našich životoch trvalé miesto, nech konáme podľa Jeho vôle, Jemu ďakujeme za všetko i prosíme o pomoc v ťažkostiach. On nás vypočúva

a koná v našich životoch.

Biblická hodina

Aby si prehľadili vedomosti z Biblie, milovníci Božieho slova prišli v podvečerných hodinách do zborovej miestnosti 15. apríla aj v daždivom počasí. Brat farár pokračoval výkladom 50. žalmu, ktorý je nadpísaný – Opravdivá bohoslužba. Žalm rozdelil na tri časti. V prvej žalmista ohlasuje mocného Boha zo Siona. V druhej časti je obžaloba ľudu, ktorý prináša zábitky zvierat. Hovorí: obetuj Bohu vďaka a splácaj najvyššiemu svoje sľuby! Tretia časť pranieruje bezbožníkov a v poslednom verši končí: Kto vďaka obetuje, ten ma ctí, tomu kto správnu cestou kráča, ukážem Božiu pomoc.

Pán Boh sa svojím Slovom prihovára nám všetkým, a preto všetkým patrí Jeho pozvanie i na štvrtkové biblické hodiny. Voľných miest v zborovej miestnosti je dosť...

Net for God - Sieť pre Boha

Členky nášho MoS sa v nedeľu odopoludnia 18. apríla v priestoroch CZ ECAV Poprad- Veľká zúčastnili stretnutia, ktoré zorganizovala Komunita Chemin Neuf (Komunita Nová cesta). Cieľom stretnutia bolo zapojenie sa do celosvetovej siete modlitieb za jednotu kresťanov. Okrem toho bol premietnutý film o hľadaní cesty k jednote kresťanov a na záver bol čas i na bratsko-sesterské spoločenstvo a spoločné rozhovory.

Na vysvetlenie: Komunita Chemin Neuf je súčasťou Medzinárodnej ekumenickej fraternity - Net for God („Sieť pre Boha“), ktorá vznikla v roku 1973 v katolíckej cirkvi a zhromažďuje po celom svete ľudí, ktorí chcú: budovať „civilizáciu lásky“, založiť modlitebnú sieť vo všetkých jazykoch, vytvoriť novú medzinárodnú fraternitu, pracovať pre jednotu cirkví, za mier a zmierenie medzi krajinami.

DUCHOVNÉ DARY

Katarína Slučiaková

V roku 1985 vydal Tranoscius po prvýkrát v histórii našej Slovenskej evanjelickej cirkvi a. v. Evanjelický funebrál v spisovnej slovenskej reči. Obsahoval sedemdesiat najznámejších pohrebných piesní.

Naša sestra Marína v susednom cirkevnom zbore, našla veľkú záľubu v novej nábožnej piesni brata farára Vincenta Blažka „Život je Boží dar,

daný nám do vena, pri smrti poznáme aká jeho cena“.

Na túto pieseň neúnavne upriamovala pozornosť nielen svojich detí, ale aj moju, a to zakaždým, keď som do svojho rodiska prišla. Keď som jej postupne oznámila, že aj v našom cirkevnom zbore v Poprade túto pieseň na pohreboch spieva sólistka, a naša bývalá spolužiačka Hanka, vyvolala som u nej veľký záujem spoznať formovanie sa tejto osobnosti už v škol-

skom veku. Nie pre zvedavosť, ale preto, že odpozorované pozitívne príklady jej pomáhali pri výchove a formovaní jej vlastných detí. A tak som sa rozpamätala, ako nám celej triede veľmi dobre padlo, keď pred každou školskou slávnosťou nám odpadli hodiny spevu. Neodpadli však našej spolužiačke Hanke, s ktorou učiteľ spevu neúnavne v zborovni cibril jej krásny sopránový hlas, ktorý každému tají dych.

Odvtedy utieklo mnoho rokov a vo februári t. r. sa pre našu sestru Marínu zvečerilo a prišiel deň posledný. Novopostavený priestranný Dom smútku, posvätený vlani v deň Pamiatky reformácie, zaplnili veriaci z tejto takmer čisto evanjelickej obce, ale aj z okolia, do posledného miesta. Na želanie jej detí zaspievali sme pieseň brata farára Vincenta Blažka Život je Boží dar, daný nám do vena.

Už to nebol spev nábožných piesní, každovečerne dovtedy v tichosti znejúci z príbytku jej rodiny, ale mohutný spev piesne, podľa obsahu ktorej sa

naša sestra snažila celý svoj život prežiť. A tento spev sa vznášal nielen k výšinám, ale ako keby chcel horizontálne naposledy pohliadiť dom obďaleč, v ktorom ona celý svoj život prežila.

V tej chvíli sme spolu s rodinami jej siedmich detí precítili slová apoštola Pavla z 1. Listu korintským: „Ale všetko toto pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdeľuje každému osve, ako chce...“

Aby som rozptýlila prípadnú pochybnosť či udalosti, odohrávajúce sa v inom cirkevnom zbore, či patria do nášho Zborového listu, odpoviem takto: naša sestra Marína veľmi milovala našu evanjelickú cirkev pre jej učenie. V každej dobe si dokázala zabezpečiť dostatok informácii o jej živote. A tak napríklad zakladateľa Zborového listu v našom zbore, nášho zborového brata farára Libora Bednára, poznala podľa mena skôr, ako sme si ho v Poprade zvolili. Poznala ho z jeho publikovaných náboženských článkov.

MOJE DOJMY Z PORTUGALSKA

Inge Paulinyová

Začiatkom marca som sa zúčastnila poznávacieho zájazdu do Portugalska. Je to pekná a zaujímavá krajina s nádhernými kultúrnymi i sakrálnymi pamiatkami.

Samostatné Portugalské kráľovstvo vzniklo v r. 1137, keď Alfonzo Enriquez porazil Maurov a vyhnal ich z kraji-

ny. Zlatý vek Portugalska bol v 15. a 16. stor., keď im vynikajúci moreplavci vydobyli vo svete mnohé kolónie. Vasco de Gama, objaviteľ námornej cesty do Indie, priniesol odtiaľ niekoľko kilogramov korenia, ktoré bolo vtedy také vzácne, že stačilo na úhradu celej jeho nákladnej cesty. Zdrojom bohatstva bol aj prekvitajúci obchod s otrokmi. Od 18. stor. však Portugalci

začali postupne strácať svoje kolónie, ale portugálčinou ešte aj dnes na svete hovorí 200 miliónov ľudí (napr. aj Brazilčania).

V r. 1910 bola zvrhnutá monarchia a vznikla republika. V r. 1924 prišiel k moci Salazar a nastolil svoju neslávnu diktatúru, ktorú zvrhli až v r. 1975. Portugalsko, ako neutrálna krajina, sa vyhlo ničivej Druhej svetovej vojne, ale napriek tomu sa stalo jednou z najchudobnejších krajín v Európe. Do Európskej únie bolo prijaté v roku 1986 a začalo sa rozvíjať - vďaka eurofondom sa tu vybuďovali diaľnice a prišli zahraniční investori. Spoločnú menu Euro používajú od r. 2002. Toľko v krátkosti z histórie Portugalska.

Chcem sa však podeliť aj s mojimi negatívnymi dojmami. Portugalsko je silne katolícka krajina (98 % obyvateľov sú katolíci). Majú veľa krásnych a zachovaných kostolov, kláštorov a opátstiev. Rehole boli zrušené, takže všetky kláštory teraz slúžia ako múzeá. V meste Porto je kostol sv. Františka, ktorého strop, hlavný i postranné oltáre, sú pozlátené až 400 kilogramami zlata (niektoré pramene hovoria o 800 kg zlata). Všetci vieme,

že sv. František bol askéta, kritizoval stredovekú cirkev i pápeža pre nesmierne bohatstvo a prepych. Františkánska rehoľa bola chudobná a myslím si, že František - jej zakladateľ - by určite nesúhlasil s tou veľkolepou výzdobou v jemu zasvätenom kostole. Aj v ďalších kostoloch, ako je to u katolíkov zvykom, boli oltáre zasvätené rôznym svätým. Pri nich horeli neodmysliteľné sviečky, väčšinou elektrické, ktoré sa zapálili vhođením 10 centovej mince. V jednom kostole som si všimla, že na neomietnutej bočnej stene visel veľký kríž s ukrižovaným Kristom a pod ním bola položená len jedna váza s kvetmi. Jemu, Spasiteľovi a Vykupiteľovi celého ľudstva, dali omnoho menšiu úctu ako svätcom, Ježišov kríž bol mimo všetkej tej pompéznosti, nik sa pod ním nemodlil, ani nezapálil sviečku - a z toho mi bolo veľmi smutno...

PRAVÁ KRITIKA?

Z nemeckého originálu preložila Inge Paulinyová

Benjamin Franklin (1706 - 1790) bol všestranný génius. Benjamin, v poradí 17-te dieťa mydlára, vyrástol z biednych pomerov na známeho prí-

rodovedca a politika. Robil napr. výskumy v oblasti elektriny a vynášiel bleskozvod. Deväť rokov pôsobil v Paríži ako vyslanec, a potom sa stal prezidentom Rady Pensylvánie.

Raz, počas účinkovania v Paríži, keď bol v spoločnosti vysoko posta-

vených osobností, rozhovor pánov sa obrátil na tému náboženstva a Biblie. Jeden z prítomných ostatným bez obalu vysvetľoval, že Biblia je plná klamstiev a nemá žiadnu vedeckú hodnotu. Väčšina pánov bola tej istej mienky, len Franklin mlčal. To bolo nápadné. Keďže chceli poznať jeho názor, spýtali sa ho na to. Povedal: „Páni moji, radšej by som tak predčasne nesúdil. Dovoľte mi, aby som vám prečítal niekoľko viet z jednej knihy, ktorú mám práve pri sebe.“ Vytiahol očividne veľa používanú knihu a začal

čítať. Všetci boli prekvapení krásou a múdrosťou prečítaného odseku. „Čo je to za knihu, ešte sme nikdy nepočuli nič tak silné!“ Nato Franklin povedal: „Táto kniha je vami práve pohanehá Biblia!“ A páni sa ponáhľali rýchlo zmeniť tému ...

Taký je človek - robí si posmech z vecí, ktorých hodnotu nepozná a nevie ani posúdiť. Biblia to nazýva bláznovstvom (Ž 14:1). Väčšinou si pritom pripadáme veľmi múdro, ale Božie slovo hovorí: „Vydávali sa za múdrych a stali sa bláznami“ (R 1:22).

VÝZNAMNÉ PATENTY JOZEFA II.

JUDr. Janka Hesová, dozorkyňa (Použitá literatúra: od autorov Fridrich Weissensteiner, Hans Mogenschab)

V ríši, nad ktorou panujem, musia - podľa mojich zásad - zmiznúť predsudky, fanatizmus, straníckosť a otroctvo, aby každý z mojich poddaných mohol užívať svoje prirodzené slobody.

Takto zhrnul Jozef II. svoje ciele tri mesiace po svojom nástupe ako jediný vládca na trón habsburskej monarchie. Za deväť rokov od roku 1780 uskutočňoval Jozef II. nie krok za krokom, ale veľmi rýchlo obrovský program, ktoré si v iných osvieteneckých štátoch Európy vyžiadali dobu dvoch generácií. Na druhej strane, veľakrát išlo len proklamovanie úmyslov. Mnohé reformy zostali len na papieri. Neboli vyskúšané, dostatočne

prepracované a nedozrel čas na ich uskutočnenie. Ich hlavný nedostatok spočíval v tom, že nebrali do úvahy vedomie a vzdelanie ľudí 18. storočia.

Cisár rozpoznal, že najvýznamnejšou pákou na reformovanie Rakúska je nutnosť povzniesť ho v kultúrnej oblasti a odstrániť stredovekú hospodársku a právnu štruktúru. Preto 11. júna 1781 vydal nový zákon o cenzúre.

Rakúsko od rozšírenia protestantizmu vždy ostro vystupovalo proti tlačenému kritickému slovu. Od roku 1548 hrozil edikt Karola V. kupcom zakázaných spisov a kníh, že budú vypočúvaní hrdelným právom. V roku 1600 bolo napríklad len v Prahe spálených 60 tisíc zakázaných kníh. Jezuiti boli v rámci protireformácie ustanovenými cenzormi a práve preto značná časť nenávisťi vzdelancov proti nim vznikla práve v dôsledku ich inkvizitorského sliedenia a pátrania po

všetkom tlačennom a šírenom, podľa nich, kacírskom slove. Úradníci Karola VI. a jeho dcéry Márie Terézie prehľadávali batožinu cestujúcich a otvárali poštové zásielky. Kto udal majiteľa „kacírskej“ knihy, dostal 10 zlatých. V roku 1767, keď už bol Jozef II. spoluvládcom, vydala Mária Terézia patent proti „zločinom voľnomyšlienkarstva“. Ešte rok pred smrťou cisárovnej prehľadávali prezlečení policajní úradníci v Prahe kníhkupectvá. Jozef II. však už dávno väčšinou tieto knihy čítal.

Cenzúrny zákon Jozefa II. spočíval na zásade, že zasahovať sa môže len proti „nemravným a necudným spisom, z ktorých nemôže vzísť nič poučného a osvieteného“. Zákaz rozširovania sa vzťahoval tiež na diela a spisy, „ktoré systematicky napádajú kresťanské náboženstvo alebo toto náboženstvo zosmiešňujú“. To platilo tiež pre publikácie vzbudzujúce konfesijnú neznášanlivosť, poverčivé skresľovanie Božích vlastností a falošnú zbožnosť.

Po zákone o cenzúre nasledovalo 13.10.1781 vydanie tolerančného patentu. Patent dovoľoval všetkým nekatolíckym augsburským alebo helvétskym konfesiam, ako aj neunifikovaným Grékom (teda luteránom, kalvínom, a ortodoxným Grékom), slobodné vyznanie svojej viery. Všetci si mohli zriaďovať vlastné modlitebne, ale bez zvoníc, kostolných veží a bez verejného vchodu z ulice. Mohli však so svojimi duchovnými konať verejné pohreby a určovať si vlastných učiteľov. Dostali rovnaké občianske prá-

va ako katolíci. Mohli sa teraz stávať majstrami, vykonávať verejné úrady a získavať akademické hodnosti. Doteraz tajný protestantizmus, sa mohol po viac ako dvesto rokoch zasa verejne organizovať. K luteránskeму vyznaniu sa začalo hlásiť viac ľudí ako Jozef predpokladal. V období rokov 1782 až 1784 to bolo 26 tisíc osôb. Vo veľkých mestách monarchie napr. Viedni, Prahe, Brne, ale aj v časti Dolného a Horného Rakúska, ešte v jozefínskej dobe vznikli evanjelické náboženské obce. Spočiatku, pochopiteľne, mali veľké hospodárske problémy, lebo im chýbali peniaze potrebné na zriadenie fár, modlitební a škôl. Žiadne príkoria vrchnosti či katolíckej cirkvi, nedostatok peňazí a iné ťažkosti našich predkov v ich viere nezlomili.

Jozefove opatrenia sa týkali aj židov. Židom boli odopierané občianske práva nielen v habsburskej monarchii, v ktorej žila najpočetnejšia židovská menšina. Jozef II. bol k židom podstatne tolerantnejší než jeho matka Mária Terézia. Jeho heslom bolo aby „židovský národ tam, kde žije, bol štátu užitočný“. Tolerančný patent začlenil židov do spoločnosti ako štátnych príslušníkov. Židia v sebe rozvinili mimoriadne schopnosti v oblasti obchodu a peňažníctva, keďže po stáročia im bol upieraný prístup k poľnohospodárstvu a remeslám. Židom bolo povolené vykonávať rôzne povolania, navštevovať nižšie aj vyššie školy. Mohli zakladať manufaktúry a peňažné ústavy, zastávať niektoré služobné miesta, prenajímať si v mestách byty. Jozef II. dokonca židom dovolil nosiť

kord a prijímal ich do služieb v armáde. Tento krok ani on, ani jeho nástupcovia, nikdy neľutovali, lebo židia cisárovi slúžili ako mimoriadne statoční vojaci až do posledných dní c. a k. armády.

Z tolerančného patentu mali výhody aj príslušníci ortodoxných cirkví. K ním patrili prevažne obyvatelia Balkánu, nedobrovoľní poddaní tureckého sultána, ktorí utiekli do Rakúska. Usídlit' sa im bolo dovolené na území dnešného Chorvátska a Srbska.

Pred smrťou Jozef II., pod vply-

vom revolučných udalostí vo Francúzsku, neskončenej vojny s Tureckom, početnými vzburami poddaných v Uhorsku a Nizozemsku, podpísal dekrét, ktorým s výnimkou zrušenia poddanstva a tolerančného patentu, zrušil všetky svoje reformy v Uhorsku.

HLADANIE NÁDEJE

Stano Račko

Nedávno som mal možnosť stretnúť vzácneho človeka, jednoduchú ženu, ktorá mala niečo po osemdesiatke. Rozhovor s ňou bol plný optimizmu a entuziazmu aj napriek jej šedinám. Táto skromná bytosť prežila svoj život plný radostí, ale i sklamaní. Čo ma na jej životnom príbehu fascinovalo, bolo povzbudenie a jej ohromná viera v Pána Ježiša, ktorému ani na malý okamih neprestala dôverovať - v dobrých či zlých chvíľach. Nikdy ho neopustila a On nedopustil, aby upadla do temnoty. Vždy mala a má svetlo, nádej a lásku v srdci, oporu vo svojom Ochrancovi. Rozlúčili sme sa slovami: nestrácaj vieru, neprestaň dôverovať Bohu, vedz, že sa oplatí hľadať nádej, nádej vo večný život s Ním.

Tak, ako si čítame v: Ž 42,2 „Ako jeleň dychtí po vodných bystrinách, tak dychtí moja duša po tebe, ó Bože!“ Tak aj my buďme ako ten jeleň, smädní po Božom slove, smädní po Bohu, po stretnutiach v spoločenstve sestier a bratov na Službách Božích. Koľko je dnes ľudí, ktorí odmietajú napiť sa z kalichu odpustenia hriechov, odmietajú prísť do chrámu, aby mu boli čo najbližšie, odmietajú akúkoľvek pomoc, upadajú do stavu beznádeje, nevidia žiadne východisko zo svojej „zložitej“ situácie, ktorej niekedy stačí málo: chciet zmeniť doterajší spôsob života, otvoriť dvere Majstrovi, ukázať mu a povedať čo nás trápi... Vždy existuje „riešenie“ - aj v tých najťažších chvíľach aj keď si myslíš, že si príliš hriešny, odovzdaj sa Najvyššiemu, polož svoj kríž na Jeho ramená. On svojou krvou zmyl aj tvoje hriechy. Si opustený, bez cieľa, bez vízie?

Hľadáš, kde je tvoje miesto, tvoje spoločenstvo, nevieš kam patríš? Myslíš si, že stačí keď povieš: som kresťan, a stačí keď máš vieru? „Čo je platné, bratia moji, keď niekto povie, že má vieru, ale nemá skutky? Či ho takáto viera môže spasíť? Ak brat alebo sestra nemá odev a nedostáva sa im denný pokrm, a ak niekto z vás im povie: Chodte v pokoji, zohrejte a najedzte sa!, ale nedáte im, čo potrebujú

pre telo, čo je to platné? Tak aj viera, ak nemá skutky, je sama osebe mŕtva. Ale povie niekto: Ty máš vieru a ja mám skutky! – Ukáž mi svoju vieru bez skutkov! Ja ti zo svojich skutkov ukážem vieru“. (Jak 2, 14-18) „A tak bratia moji milovaní, buďte pevní, neklátiví, rozhojňujte sa stále v diele Pánovom, vediač, že vaša námaha nie je márna v Pánu. (1 Kor 15, 58)

“DAJ MI ZNAŤ, PREČO VEDIEŠ SPOR SO MNOU!”

Job 10:2

L. B. Cowman, Pramene v púšti

Oj, skúšaná duša, možno ťa Hospodin posielala cez túto skúšku, aby rozvinul tvoje dary. Máš určité dary, ktoré by si nikdy neobjavil, keby nebolo skúšok. Či nevieš, že tvoja viera sa v teplom slnečnom počasí nikdy neukáže v takej veľkosti ako počas chladnej zimy? Tvoja láska je až príliš často ako svätajánska muška, ktorá ukazuje len veľmi málo svetla, keď nie je v tme. Nádej je ako hviezda – nevidno ju v slnečnom svetle úspechu, objavíš ju len v noci nešťastia. Súženie je často tmavou situáciou, ktorú Boh používa na to, aby pripevnil drahokamy na dary svojich detí, aby svietili ešte jasnejšie.

Či to nebolo len nedávno, keď si sa modlil na kolenách: „Pane, zdá sa mi, že nemám vieru. Prosím, ukáž mi, že mám?“ Nebola tvoja modlitba vlastne prosbou o skúšky aj keď si si to vtedy možno neuvedomil? Prečo by si mal

vedieť, že máš vieru, ak nebola preskúšaná? Môžeš sa spoľahnúť, že Boh často posielal skúšky, aby sme objavili naše dary, a tak sa môžeme uistiť, že ich máme. Ale ide o viac ako len o objavenie našich darov a talentov - prežívame skutočný rast v milosti, ako ďalší dôsledok našich skúšok, ktorý posvätil On sám. Boh netrénuje svojich vojakov v ľahkých a luxusných podmienkach, ale musia vydržať dlhé pochody a ťažkú službu. Vedie ich, aby prebrodili prúdy a preplávali rieky, aby vystúpili na hory a prešli mnoho únavných kilometrov s ťažkým batohom.

Drahý kresťan, nevysvetľuje ti to ťažkosti, ktoré práve prežívaš? Nie je práve to dôvod, prečo s tebou Boh tak zaobchádza? Charles H. Spurgeon to vyjadril slovami: Ak ťa satan opustí, to ešte nie je dôkaz, že si požehnaný.

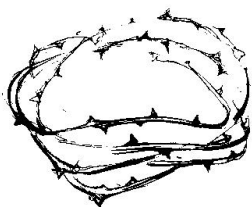
ZVEDAVOSŤ

Nadežda Gancarcyková

Vždy sa na svet rodí
viac otázok ako odpovedí –
kto by zahatal tok myšlienkový?
Pre zvedavosť Evy stratili sme raj.
Ani v tomto storočí –
na trhu márností –
jeden život nestačí.
Svet má svoje pravidlá,
na svoju dušu málo dbá.
V najkrajšom súhvezdí Orion
tam je, vraj, niekde Boží trón.
Chcela by som poznať tajomstvá života
ako sa duša vesmírom prepletá?
Nadzvukovou rýchlosťou ako v tryskáči?
Na to moja fantázia nestačí.

Ako vie do ktorého tela patrí,
kde sa podeje keď odlieta?
Či nezamrzne holá, bez teplého tela?
Biblia je ľúbostný list Boha pre ľudí.
On nám dal všetko na vzdor diabla –
aby ani naša láska k Nemu nevychladla.
Neprídeme po jednom pred zrak Pánov
až keď trúba anjelov všetkých zobudí
na konci vekov.
Tak to stojí v Písme svätom.
U Boha je sto rokov ako deň –
kde tie duše blúdia dovtedy?
Či sú stále nad nami ako tieň?
Či Vidia naše vzostupy a pády?
To je zahalené veľkým tajomstvom.

VYPÍSANÉ Z MATRÍK V MESIACOCH MAREC - APRÍL 2010

Sviatosť Krstu svätého prijali: Tomáš Kuruc a Patrik Rybka.

Manželstvo uzavreli: Rastislav Hriceňák a Zuzana Pajerchinová.

Do večnosti v nádeji na vzkriesenie odišli: Oľga Leštachová (85), Ján Groh (83) a Ján Baláž (77).

POZÝVAME NA PRAVIDELNÉ STRETNUTIA

konfirmandi – každý utorok, 1. roč. o 15:00 h a 2. roč. o 16:30 h

spevokol – každú stredu o 17:00 h

modlitebné spoločenstvo – každý štvrtok o 16:30 h

biblická hodina – každý štvrtok o 18:00 h

mládež – každý piatok o 18:00 h

detská besiedka – každú nedeľu počas Služieb Božích

MÁJ

2.	Ne. 09:00 10:30	- Poprad, 4. nedeľa po Veľkej noci, Cantate - Stráže, 4. nedeľa po Veľkej noci, Cantate
6.	Št. 18:00	- Poprad, biblická hodina
9.	Ne. 09:00	- Poprad, 5. nedeľa po Veľkej noci, Rogate Deň matiek
13.	Št. 18:00	- Poprad, Vstúpenie Krista Pána na nebo
14.	Pi. 17:00	- Poprad, skúška konfirmandov
16.	Ne. 09:00	- Poprad, Nedeľa po Vstúpení, slávnosť konfirmácie
20.	Št. 18:00	- Poprad, biblická hodina
23.	Ne. 09:00 10:30	- Poprad, 1. slávnosť svätodušná - Stráže, 1. slávnosť svätodušná
24.	Po. 18:00	- Poprad, 2. slávnosť svätodušná
26.	St. 15:00	- DD Komenského, biblická hodina
27.	Št. 15:00	- DD Xenón, biblická hodina
30.	Ne. 09:00 10:30 17:00	- Poprad, Svätá Trojica, pamiatka posvätenia chrámu - Spišská Sobota, Svätá Trojica - Poprad, Duchovný koncert pri príležitosti Pamiatky posvätenia chrámu (spevokol, skupina Agapé, sólisti, deti a ďalší)

JÚN

6.	Ne. 09:00 10:30	- Poprad, 1. nedeľa po Svätej Trojici - Stráže, 1. nedeľa po Svätej Trojici
13.	Ne. 09:00 10:00	- Poprad, 2. nedeľa po Svätej Trojici - Poprad, Sviatosť Večere Pánovej
20.	Ne. 09:00 10:30	- Poprad, 3. nedeľa po Svätej Trojici - Stráže, 3. nedeľa po Svätej Trojici
24.	Št. 15:00	- DD Xenón, biblická hodina
27.	Ne. 09:00 10:30	- Poprad, 4. nedeľa po Svätej Trojici - Spišská Sobota, 4. nedeľa po Svätej Trojici
29.	Ut. 18:00	- Poprad, Sviatok apoštolov Petra a Pavla
30.	St. 15:00	- DD Komenského, biblická hodina